

УДК: 378.147.091.3:61

Р.В. Капінос

ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПІДГОТОВКИ ЕФЕКТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

В роботі проаналізовано характерні риси сучасних інтерактивних і мультимедійних методів економічної освіти. Проведено порівняльний аналіз головних переваг і основних недоліків комп'ютерної і непрямой освіти працівників економічної сфери. Виявлено, що в цілому позитивні наслідки від використання сучасних методів навчання майбутніх фахівців в області господарювання значно перевищують зазначені проблеми, що виникають при реалізації даних систем. Зазначено, що оскільки головним капіталом в будь-якому господарстві є його працівники, то від рівня та системи підготовки фахівців у сфері економіки залежить їх кваліфікація і якість праці, тобто вся система виробництва. Надано рекомендації щодо вдосконалення системи формування професіоналів у різних економічних галузях.

Ключові слова: інформатизація суспільства, економічна освіта, інтерактивні методи освіти, мультимедійні методи освіти, тестування.

В работе проанализированы характерные черты современных интерактивных и мультимедийных методов экономического образования. Проведен сравнительный анализ главных достоинств и основных недостатков компьютерного и непрямого образования работников экономической сферы. Выявлено, что в целом положительные последствия от использования современных методов обучения будущих специалистов в области хозяйствования значительно превышают обозначенные проблемы, возникающие при реализации данных систем. Отмечено, что поскольку главным капиталом в любом хозяйстве являются его работники, то от уровня и системы подготовки специалистов в сфере экономики зависит их квалификация и качество труда, то есть вся система производства. Даны рекомендации по совершенствованию системы формирования профессионалов в различных экономических отраслях.

Ключевые слова: информатизация общества, экономическое образование, интерактивные методы образования, мультимедийные методы образования, тестирование.

The paper analyzes the characteristic features of modern interactive and multimedia methods of economic education. The comparative analysis of the main advantages and main disadvantages of computer and indirect education workers of the economic sphere. Revealed that the positive effects from the use of modern methods of training of future specialists in the field of management significantly above mentioned problems encountered in the implementation of these systems. Noted that, as the main capital of any company is its employees, level and system of training specialists in the sphere of economy depends on their skills and the quality of work, i.e. the whole system of production. Recommendations on improvement of the system of formation of professionals in various economic sectors.

Keywords: informatization of society, economic education, interactive methods of education, multimedia methods of education, testing.

Постановка проблеми. Сучасне економічне життя неможливо уявити без комп'ютерної техніки і технології Інтернету. Основним інструментом праці

банкіра, біржовика, бухгалтера, інспектора, соціолога є комп'ютер. У зв'язку з цим важливо, щоб майбутній економічний працівник з самого початку свого навчання звикав максимальну кількість операцій *спрощувати у вигляді математичних схем і виконувати на комп'ютері*, – і робив це швидко, грамотно, послідовно і комплексно. Ще з середніх віків економіка користується різноманітними кількісними поняттями, дослідження яких неможливе без використання знань з математики. Математизація економічної науки є закономірним і природним процесом. У сучасних економічних дослідженнях застосовують методи математичної статистики та програмування, економічної кібернетики і прогнозування. Незважаючи на універсальність математичних і інформаційних методів, дуже часто в економічних працях і освіті вони використовуються занадто широко. У результаті чого економічна стаття чи лекція перетворюється в математичну. Велика кількість формул, графіків та розрахунків робить прості питання більш складними. Тому дуже важливо дотримуватись балансу між математичними, інформаційними та іншими видами аналізу економічних явищ.

Аналіз актуальних досліджень. Засновником математичної школи був англійський статистик і економіст В. Петті. Знання математики йому дозволило доповнити простий збір інформації її кількісним аналізом і здійснити спробу дати оцінку господарським процесам і явищам в числах і формулах. «Замість того, щоб використовувати лише слова в порівняльному та найвищому ступені й уможлядні аргументи, – писав В.Петті, – я став на шлях вираження своїх думок на мові чисел, мір і ваги» [5, с. 4]. Можна назвати багато інших представників математичної школи різних епох та країн: Ф. Кене, К. Маркс, І. Янжул, М. Фрідман, К. Макконнелл, С. Брю, Л.В. Канторовіч, О. Ліберман, Дж. Неш за допомогою математичних, а пізніше також інформаційних методів прагнули охарактеризувати взаємозалежність економічних явищ [3, 4, 8].

Мета статті Метою статті є вивчення досвіду інтерактивних і мультимедійних методів надання економічної освіти, що мають унікальну

здібність організовувати високоефективні, міцні, згуртовані, гнучкі, цілеспрямовані об'єднання учнів і студентів за самих несприятливих організаційних і фінансових умов [1-2, 6].

Виклад основного матеріалу. До основних переваг не прямих методів економічної освіти (за допомогою комп'ютера і через Інтернет) можна віднести:

1. Наочність матеріалу, який представлений графічно і математично на моніторі комп'ютера.
2. Мінімізацію негативного враження від занять, пов'язаного з втомливим диктуванням, ораторськими дефектами лектора.
3. Можливість постійного, практично 24 години на добу, спілкування з викладачем.
4. Охоплення будь-якої за чисельністю аудиторії, незалежно від того, де знаходяться окремі учні.
5. Вибір учнем найбільш прийняттого для нього часу, тривалості і місця навчання за готовими програмами.
6. Отримання учнем всього курсу дисципліни, що дозволяє йому як починати навчання з найбільш зрозумілих тем або питань, так і проводити порівняльний аналіз тем.
7. Перспективу дострокової здачі сесії при засвоєнні всього учбового матеріалу.

Головні недоліки названих методів підготовки економічних робітників полягають в наступному:

1. При зайвій комп'ютеризації економічної освіти втрачається живе безпосереднє спілкування між вчителем і учнем, коли навіть мовчання, погляд, одне слово може навчити. Будь-який викладач виступає на сцені, подібно до актора, і його зовнішній вигляд, настрій, костюм, жести, також служать освіті і особливо вихованню студентів.
2. У такій системі економічної освіти неможливий експромт, що завжди справляє сильне враження на аудиторію, а також, вкрай важливе, постійне

врахування індивідуальних особливостей кожного слухача.

3. Безумовно невірно абсолютизувати систему тестування:

1) будь-який студент може застосовувати спосіб «вгадування», що дасть йому можливість отримати мінімальну позитивну оцінку, не знаючи нічого;

2) одна єдина вже готова відповідь не відповідає реаліям життя, де завжди допустимі декілька відповідей, немає абсолютних остаточних висновків, і з постійною змінною ситуації минулі істини стають не вірними;

3) виключається творчий підхід учня, ініціатива, розвиток його ораторських здібностей і грамотність мови;

4) для викладача стає неможливим як дізнатися широту і глибину знань студентів, його плани і очікування на подальшу освіту, його розуміння зв'язку різних дисциплін, його суспільну і життєву позицію – так і стимулювати, підштовхнути, направити його на правильну відповідь при природному під час випробування хвилюванні.

4. Сучасні системи економічної освіти дуже активно втручаються в особисте життя викладачів і їх учнів і практично виключають будь-яку його можливість.

Кожен робітник в сфері підготовки економістів, що пропрацював достатню кількість років, знає, що, не зважаючи на весь свій досвід, дати абсолютно точну оцінку відповіді студента, – яку можна було б відобразити *чіткою цифрою і запрограмувати* – йому буде неможливо:

1) Ми можемо оцінювати точне відтворення матеріалу підручника – але:

а) кількість учбової літератури з економіки завжди велика, і міністерський гриф ще не гарантує її високої якості – проте лише говорить про особисті переваги експерта міністерства;

б) підручник з економіки, що рекомендується екзаменатором, особливо його власний, звичайно не може бути критерієм істинності відповіді – інакше наше відношення до студентів буде дуже суб'єктивним.

2) Можна оцінювати активність, самостійність, творчий підхід студентів – проте:

а) де критерій рівня активності? кількість виступів? – однак вони можуть бути бідні змістом;

б) де грань, за якою активність стає порушенням дисципліни?

3) Можна оцінити рівень знань матеріалу лекцій – але:

а) така оцінка буде в край звужувати необхідний для вивчення матеріал.

4) Можна оцінити міру знайомства з додатковим матеріалом – але: такий матеріал може виявитися:

а) зайвим;

б) помилковим.

Виявляється, що найбільш адекватною буде оцінка, дана у вигляді *розгорнутої характеристики*, яка враховувала би і міру старанності, і потенційні здібності, і рівень культури і виховання, і стратегічні цілі студента або учня, – але таку оцінку не можна надати на підставі комп'ютерних тестів.

Слід враховувати, що панування інформаційної культури є прямим наслідком *відмови* від релігійної, православної культури предків українців і росіян, характерними ознаками якої були: пошана до особистості, колективність праці, перевага прямого спілкування. Інформаційне суспільство культивує індивідуалізм і фетишизацію техніки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Головний капітал у будь-якому господарстві – це працівники. Від рівня і системи підготовки майбутніх фахівців у сфері економіки залежить їх кваліфікація і якість праці, тобто уся систем виробництва. Тому, з метою покращення системи інтерактивних і мультимедійних методів економічної освіти, пропонується:

1. Обов'язково поєднувати комп'ютерні методи спілкування з кардинальним збільшенням годин на **індивідуальні заняття** з кожним учнем: з розрахунку як мінімум 2 години на учня на тиждень.

2. Проводити лише комбіновану оцінку знань: тестування плюс **індивідуальна співбесіда** з кожним із студентів.

3. Обмежувати інтернет- і мобільне спілкування чітко обумовленими між педагогом і учнями часом і правилами.

Література

1. Алексеенко Р. Використання інтерактивних технологій в процесі підготовки майбутніх лікарів // Новий колегіум – 2012. – № 4. - С.63-65.
2. Ангеловски, К. Учителя и инновации: книга для учителя: пер. с македон. / К. Ангеловски. – М.: Просвещение, 1991. – 156 с.
3. Канторович Л. В. Математика в экономике: достижения, трудности, перспективы. Лекция в Шведской академии наук в связи с присуждением Нобелевской премии за 1975 год
//Н:/VIVOS/VOCO//Л.В./Канторович/Нобелевская/лекция.НТМ.
4. Маркс К. Капитал. – М.: ИПЛ, 1983. – Т.1 – 906 с.
5. Петти В. Трактат о налогах и сборах. – М.: Прогресс, 2000. – 130 с.
6. Суворова, Н. Интерактивное обучение: новые подходы / Н. Суворова. – М., 2005. – 120 с.
7. Шумпетер, Й. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1982. – 456 с.
8. Янжул И.И. Основные начала финансовой науки. Учение о государственных доходах. – СПб., 1895. – 500с. – С.7.